

СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА

на "Северноцентрално държавно предприятие" ДП за 2013 год.

Предприятието въвежда за първи път МСС и МСФО в годишните си отчети с начална дата 01.01.2013 год. за годината приключваща на 31 декември 2013 година. Изготвен е първи финансов отчет, в който като официална база се прилага МСФО като счетоводна база. Финансовото състояние и финансовия резултат са изравнени с тези получени при прилагане на предишни счетоводни стандарти.

Предприятието се е съобразило с всички промени, свързани с преминаването от националните към международните счетоводна стандарти, като при необходимост е извършило съответните рекласификации.

Предприятието прилага следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводна стандарти, които имат ефект върху финансовия отчет на Предприятието и са задължителни за прилагане от годишния период, започващ на 1 януари 2013 г.:

МСФО 1 "Прилагане за първи път на Международните стандарти за финансово отчитане" - изменения относно свръхинфлация и фиксирани дати, в сила от 1 януари 2013 г., приети от ЕС на 11 декември 2012 г.

Измененията включват две промени в стандарта. Датата 1 януари 2004 г. е заменена с датата на преминаване към МСФО при сделки, свързани с отписване на активи и пасиви, и при определяне на справедливата стойност на финансови активи и пасиви, като се използват техники за оценяване. Втората промяна позволява на дружества след период на свръхинфлация да оценяват финансовите активи и пасиви, държани преди нормализирането на икономиката, по справедлива стойност и да я използва като приета стойност при изготвянето на първия отчет по МСФО. Измененият стандарт няма съществено отражение върху финансовите отчети на Предприятието.

МСФО 1 "Прилагане за първи път на Международните стандарти за финансово отчитане"- изменение относно държавни заеми, в сила от 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 5 март 2013 г.

Изменението дава насоки как да се отчитат държавните заеми с лихва по-ниска от пазарните нива при изготвянето на първия отчет по МСФО и освобождава от ретроспективно прилагане в съответствие с изискването на МСС 20. Измененият стандарт няма съществено отражение върху финансовите отчети на Предприятието.

МСФО 7 „Финансови инструменти: оповестяване” – нетиране на финансови активи и финансови пасиви – в сила от 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 13 декември 2012 г.

Новите оповестявания са свързани с количествена информация относно признати финансови инструменти, нетирани в отчета за финансово състояние, както и онези финансови инструменти, за които има споразумение за нетиране независимо от това дали те са нетирани. Тъй като Предприятието няма действащи споразумения за нетиране на финансови активи и финансови пасиви, прилагането на измененията

Счетоводна политика на “Северноцентрално държавнопредприятие“ ДП Габрово

няма съществен ефект върху оповестяванията или сумите, признати в отчета за финансовото състояние.

МСФО 13 „Оценяване на справедлива стойност“ в сила от 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

МСФО 13 „Оценяване на справедлива стойност“ дефинира справедливата стойност като цена, която би била получена при продажба на даден актив или платена при прехвърлянето на задължение при обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценката. Стандартът уточнява, че справедливата стойност се базира на сделка, сключвана на основния пазар за активи или пасива или при липса на такъв – на пазара с най-благоприятни условия. Основният пазар е пазарът с най-голям обем и дейност за съответния актив или пасив. Стандартът се прилага перспективно за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2013 г.

МСС 1 „Представяне на финансови отчети“ – друг всеобхватен доход – в сила от 1 юли 2012 г., приет от ЕС на 5 юни 2012 г.

Измененията изискват представянето на отделните компоненти на другия всеобхватен доход в две групи, в зависимост от това дали те ще се рекласифицират в печалбата или загубата през следващи периоди. Компоненти, които не се рекласифицират, напр. преоценки на имоти, машини и съоръжения, се представят отделно от компоненти, които ще се рекласифицират, напр. отсрочени печалби и загуби от хеджиране на парични потоци. Измененията следва да се прилагат ретроспективно. Измененията доведоха до промяна в представянето на финансовите отчети, но нямат влияние върху счетоводното третиране на сделките и салдата.

МСС 12 „Данъци върху доходи“ – отсрочени данъци – в сила от 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

Стандартът изисква дружествата да оценяват отсрочените данъци, свързани с активи, в зависимост от начина, по който се очаква да бъде възстановена тяхната балансова стойност чрез използване или продажба. Тъй като при инвестиционни имоти, отчитани по справедлива стойност съгласно МСС 40 „Инвестиционни имоти“, е трудно и субективно да се определи каква част от възстановяването ще се извърши чрез последващо използване или продажба, се въвежда изключение от посочения принцип - опровержимото предположение, че балансовата стойност на посочените инвестиционни имоти ще бъде възстановена единствено чрез продажба. В резултат на изменението в стандарта са включени указанията на ПКР 21 „Данъци върху дохода – възстановяване на преоценените неамортизируеми активи“ и разяснението е отменено. Измененият стандарт няма съществено отражение върху финансовите отчети на Предприятието.

МСС 19 „Доходи на наети лица“ в сила от 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 5 юни 2012 г.

Измененията на МСС 19 премахват метода на коридора и изискват представянето на финансовите разходи и приходи на нетна база. Актюерските печалби и загуби са преименувани на преоценки и следва да бъдат признати незабавно в другия всеобхватен доход. Те не се рекласифицират в печалбата или загубата през следващи периоди.

КРМСФО 20 „Разходи за отстраняване и почистване на повърхността в производствената фаза на мините“ в сила от 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

КРМСФО 20 определя счетоводното отчитане на разходите за отстраняване и почистване на повърхността в производствената фаза на дадена мина. Пояснението изисква дружества от минната индустрия, които прилагат МСФО, да отпишат капитализирани разходи за почистване на повърхността в неразпределената печалба, ако активите не могат да бъдат отнесени към разграничим компонент на рудното поле. Измененото разяснение няма отражение върху финансовите отчети на Предприятието.

Годишни подобрения 2011 г. в сила от 1 януари 2013 г., приети от ЕС на 27 март 2013 г.

-Измененията на МСФО 1 поясняват, че дадено предприятие може да приложи МСФО 1 повече от един път при определени обстоятелства. Въвежда се право на избор при прилагането на МСС 23 от датата на преминаване или по-ранна дата.

-Изменението на МСС 1 пояснява, че отчет за финансовото състояние към началото на предходния период следва да се представи, само в случай че ретроспективните промени имат съществен ефект към тази дата. Предприятия, които представят два сравнителни периода в отчета за финансовото състояние съгласно изискванията на МСС 8, не следва да включват информация за началните салда на предходния период в поясненията. В случай че ръководството представя по собствено желание допълнителна сравнителна информация в отчета за финансовото състояние или отчета за печалбата или загубата, то и поясненията трябва да включват допълнителна информация.

-Изменението на МСС 16 пояснява, че резервни части и обслужващо оборудване се класифицират като имоти, машини и съоръжения, а не като материални запаси, когато е приложима дефиницията за имоти, машини и съоръжения и те се използват за повече от една година.

-Изменението на МСС 32 пояснява, че отчитането на данък печалба във връзка с разпределение на дивиденди и разходи по сделки със собствениците е в съответствие с МСС 12. Данък върху доходите във връзка с разпределение на дивиденди се признава в печалбата или загубата, докато данък върху доходите във връзка с разходи по сделки със собствениците се признава в собствения капитал.

-Изменението на МСС 34 пояснява, че общата сума на активите и пасивите по сегменти се представя в междинния финансов отчет, в случай че тази информация се предоставя регулярно на лицата, отговорни за вземане на оперативни решения, и тя се е променила съществено в сравнение с оповестената информация в последния годишен финансов отчет.

1.1. Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила и не се прилагат от по-ранна дата от Предприятието

Следните нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти са публикувани, но не са влезли в сила за финансовата година,

започваща на 1 януари 2013 г. и не са били приложени от по-ранна дата от Предприятието:

МСФО 9 „Финансови инструменти“ в сила от 1 януари 2015 г., все още не е приет от ЕС

МСФО 9 представлява първата част от проекта на Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) за замяна на МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване“. Той заменя четирите категории финансови активи при тяхното оценяване в МСС 39 с класификация на базата на един единствен принцип. МСФО 9 изисква всички финансови активи да се оценяват или по амортизирана стойност, или по справедлива стойност. Амортизираната стойност предоставя информация, която е полезна при вземането на решения, относно финансови активи, които се държат основно с цел получаването на парични потоци, състоящи се от плащане на главница и лихва. За всички други финансови активи включително тези, държани за търгуване, справедливата стойност представлява най-подходящата база за оценяване. МСФО 9 премахва необходимостта от няколко метода за обезценка, като предвижда метод за обезценка само за активите, отчитани по амортизирана стойност. Допълнителни раздели във връзка с обезценка и счетоводно отчитане на хеджиране са все още в процес на разработване. Ръководството на Предприятието не очаква измененията да бъдат приложени преди публикуването на всички раздели на стандарта и към момента не може да оцени техния цялостен ефект.

МСФО 10 „Консолидирани финансови отчети“ в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

МСФО 10 „Консолидирани финансови отчети“ въвежда нова дефиниция на контрола, базирана на определени принципи, която следва да се прилага за всички инвестиции при определянето на базата за консолидация. Съгласно предварителни анализи на ръководството МСФО 10 няма да доведе до промени в класификацията на съществуващите инвестиции на Предприятието към 31.12.2013 г. или през предходните периоди.

МСФО 11 „Съвместни ангажименти“ в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

МСФО 11 „Съвместни ангажименти“ замества МСС 31 „Дялове в съвместни предприятия“ и заменя трите категории „съвместно контролирани предприятия“, „съвместно контролирани операции“ и „съвместно контролирани активи“ с две категории – „съвместни операции“ и „съвместни предприятия“. Изборът относно прилагането на метода на пропорционална консолидация при отчитането на съвместни предприятия вече не е допустим. Методът на собствения капитал е задължителен за прилагане при отчитането на всички съвместни предприятия.

МСФО 12 „Оповестяване на дялове в други предприятия“ в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

МСФО 12 „Оповестяване на дялове в други предприятия“ е нов стандарт относно изискванията за оповестяване при всички форми на дялово участие в други предприятия, включително съвместни предприятия, асоциирани предприятия, дружества със специална цел и други неконсолидирани структурирани предприятия относно рисковете, на които е изложено Предприятието в резултат на инвестиции в структурирани предприятия.

МСФО 10, МСФО 11, МСФО 12 – Преходни разпоредби, в сила от 1 януари 2014 г., приети от ЕС на 16 април 2013 г.

Преходните разпоредби позволяват на предприятията да не прилагат МСФО 10 ретроспективно при определени обстоятелства и да представят коригирана сравнителна информация съгласно МСФО 10, МСФО 11, МСФО 12 единствено за предходния сравнителен период. Разпоредбите освобождават предприятията от изискването да представят сравнителна информация в неконсолидирани финансови отчети за периоди, предхождащи първата финансова година, в която МСФО 12 е приложен за първи път.

МСС 27 „Индивидуални финансови отчети“ (ревизиран) в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

МСС 27 „Индивидуални финансови отчети“ (ревизиран) се отнася вече само за индивидуални финансови отчети, изискванията за които не са съществено променени.

МСФО 10, МСФО 12, МСС 27 (изменения) – Инвестиционни дружества, в сила от 1 януари 2014 г., все още не са приети от ЕС

Измененията изключват дружества, които отговарят на дефиницията „инвестиционни предприятия“ и имат определени характеристики, от изискването да консолидират своите дъщерни предприятия. Вместо това инвестициите в дъщерни предприятия следва да се отчитат от инвестиционните дружества по справедлива стойност в печалбата или загубата.

МСС 28 „Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия“ (ревизиран) в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

МСС 28 „Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия“ (ревизиран) изисква прилагането на метода на собствения капитал при отчитането на асоциирани и съвместни предприятия. Промените в обхвата на стандарта са извършени поради публикуването на МСФО 11 „Съвместни ангажменти“.

МСС 32 „Финансови инструменти: представяне“ (изменен) в сила от 1 януари 2014, приет от ЕС на 13 декември 2012 г.

Изменението уточнява, че правото на нетиране на финансови активи и пасиви трябва да бъде в сила към момента, а не да възниква в зависимост от бъдещо събитие. То също така трябва да може да бъде упражнявано от всички страни в рамките на обичайната дейност, както и в случаи на неизпълнение, несъстоятелност или банкрут.

МСС 36 „Обезценка на активи“ (изменен) в сила от 1 януари 2014, все още не е приет от ЕС

Измененията изискват оповестяване на информация относно възстановимата стойност на обезценени нефинансови активи, в случай че тя е определена на базата на справедливата стойност, намалена с разходите за продажба. Те следва да се приложат ретроспективно. По-ранното прилагане е възможно само заедно с МСФО 13.

МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване“ (изменен) в сила от 1 януари 2014, все още не е приет от ЕС

Измененията позволяват да продължи отчитането на хеджиране в случай на новиране на деривативи в резултат на законови промени, които са определени като хеджиращи инструменти и които не се търгуват на борсата.

КРМСФО 20 „Данъци“, в сила от 1 януари 2014, все още не е приет от ЕС

Разяснението засяга отчитането на задължения за плащане на данъци, различни от данъци върху дохода, наложени от държавата. Задължаващото събитие е дейността, в резултат на която следва да се плати данък съгласно законодателните норми. Дружествата нямат конструктивно задължение да заплащат данъци за бъдеща оперативна дейност, ако те са икономически принудени да продължат дейността си в бъдещи периоди.

КРМСФО 21, „Налози“, издаден на 20 май 2013 г. и в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2014 г., все още не одобрен от ЕС.

Разяснението определя критериите за признаването на задължение за данък, който не е данък върху дохода. Задължаващото събитие, което поражда задължението за плащане на налог, е събитието описано в съответното законодателство, което поражда задължението за плащане на налог. Едни и същи критерии за признаване се прилагат както в междинните така и годишните финансови отчети. Предприятието оценява влиянието на разяснението върху финансовите си отчети на Групата.

Предприятието има изготвен индивидуален сметкоплан. Същият е съобразен с **международни счетоводни стандарти**, особеностите на производствения процес в дружеството и спецификата на основната дейност. Обработката на счетоводната информация става автоматизирано като се използва счетоводна програма "Ривал". Записванията по сметките се извършват въз основа на надлежно оформени, предварително обработени и контирани първични и вторични счетоводни документи. Поправки и добавки в първичните счетоводни документи не се допускат. Едновременно със систематичните записвания по счетоводните сметки се осигурява и хронологично регистриране на счетоводните операции. Счетоводната отчетност е изградена въз основа на Закона за счетоводството, Международните счетоводни стандарти, националните нормативни актове по счетоводство, индивидуалния сметкоплан, вътрешни нормативни актове на предприятието и счетоводната политика изградена в предприятието.

1.База за изготвяне на финансовия отчет

Финансовият отчет на "СЦДП" ДП се изготвя в съответствие с Международните счетоводни стандарти и МСФО, съблюдавайки данъчните закони в Република България. Предприятието води своите счетоводни регистри в български лева (BGN). Данните в тримесечните и годишния финансови отчети са представени в хил. лв. Финансовото състояние на предприятието е представено честно и достоверно, като отразява резултатите от осъществяваната дейност. Активите и пасивите в баланса са представени по тяхната историческа цена с изключение на недвижимото имущество, което е оценено от лицензиран оценител. Запазена е последователността на представяне и класифициране на информацията в отчета. Финансовия отчет се изготвя при спазване на основните принципи за действащо предприятие през календарната година, а именно:

- Текущо начисляване на приходите и разходите;
- Действащо предприятие – не се предвижда ликвидация или ограничаване мащабите на дейност в предвидимо бъдеще;
- Предпазливост;

Счетоводна политика на "Северноцентрално държавнопредприятие" ДП Габрово

- Същественост;
- Съпоставимост между приходи и разходи;
- Предимство на съдържанието пред формата;
- Хронологично регистриране на счетоводните операции;
- Синтетични и аналитични счетоводни регистри, като се спазва равенство и връзка между тях;

Финансовия отчет е с дата към последния ден от отчетния период. При възникнала необходимост от систематизирана информация се съставя и междинен финансов отчет съобразен с Международните счетоводни стандарти .

2. Отчетна валута

Функционалната и отчетна валута на Дружеството е българският лев. От 01.07.1997 год. левът е фиксиран в съответствие със Закона за БНБ към германската марка в съотношение BGN 1:DEM 1, а с въвеждането на еврото като официална валута на Европейския съюз - с еврото в съотношение BGN 1.95583:EUR 1.

Паричните средства, вземанията и задълженията, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат в легова равностойност на база валутния курс към датата на операцията и се преоценяват на месечна база, като се използва официалният курс на БНБ на последния работен ден от месеца. Към 31.12. на съответната година те се представят по заключителния курс на БНБ. Курсовите разлики от преоценката се третират като текущи приходи и разходи и се включват в отчета за приходи и разходи като финансови приходи/разходи.

3. Приходи

Входящите брутни потоци от стопански ползи, възникващи в хода на обичайната дейност се оценяват по стойността на възникване..

Приходите, които се реализират са:

- Приходи от продажба на продукция;
- Приходи от продажба на стоки;
- Приходи от продажба на услуги;
- Други приходи, произтичащи от продажба на материални запаси и дълготрайни активи.

Приходите в Дружеството се признават на база принципа за начисляване и до степента, до която стопанските изгоди се придобиват от Дружеството и доколкото приходите могат надеждно да се измерят, нетно от отстъпки, ДДС и други данъци, свързани с продажбите.

При продажбите на стоки приходите се признават, когато всички съществени рискове и ползи от собствеността на стоките преминават в купувача и разходите във връзка със сделката могат да бъдат надеждно измерени.

При предоставянето на услуги, приходите се признават, отчитайки етапа на завършеност на сделката към датата на баланса, ако този етап може да бъде надеждно измерен, както и разходите, извършени по сделката и разходите за приключването ѝ.

Приходите от лихви се начисляват на времева база и се определят въз основа на дължимата главница и приложимия лихвен процент.

4. Разходи

Намаленията на стопанските ползи през счетоводния период под формата на изходящи потоци или изхабяване на активи, или възникване на задължения, както и намаления на стопански ползи са разходи на Дружеството. Разходите се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

Финансовите приходи и разходи се включват в отчета за приходи и разходи диференцирано и се състоят от лихвени приходи и разходи и курсови разлики от валутни операции.

Разходите за лихви се признават в периода, в който са възникнали и се определят въз основа на дължимата главница и приложимия лихвен процент.

Банковите такси за обслужване на разплащателните сметки се третираат като други разходи за финансовата дейност.

Разходите по заеми, които са пряко свързани с придобиването, строителството или производството на квалифициран актив, се капитализират като част от цената на актива в съответствие с допустимото алтернативно счетоводно третиране на Международен счетоводен стандарт (МСС) 23 Разходи по заеми. Разходите по заеми, които са пряко свързани с придобиването или производството на квалифициран актив, са тези разходи по заеми, които биха могли да бъдат избегнати, ако разходите за актива не са били направени.

Сумата на разходите по заеми, допустима за капитализиране, се определя като действително възникналите разходи по заеми през периода са намалени с всякакъв инвестиционен доход от временно инвестиране на тези заеми. В степента, в която средствата се заемат общо и се използват за целите на придобиване на квалифициран актив, размерът на разходите по заеми, които могат да се използват за капитализиране, се определя чрез прилагане на процент на капитализация към разходите по този актив. Процентът на капитализация е средно претеглената стойност на разходите по заеми, приложими към заемите, които са непогасени през периода.

Капитализирането на разходите по заеми се прекратява, когато по същество са приключени всички дейности, необходими за подготвянето на квалифицирания актив за предвижданото му използване.

5. Дълготрайни материални активи

Първоначалната оценка /цена на придобиване/ на активите включва покупната цена, платените мита и невъзстановими данъци, както и всички преки разходи за въвеждането на дълготрайния актив в експлоатация / разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта/.

В счетоводния баланс Дълготрайните материални активи са представени по цена на придобиване намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка, с изключение на недвижимите имоти които са представени по справедливи цени. Предприятието определя амортизационния разход поотделно за всяка значима част от позиция на имоти, машини, съоръжения. Не се начислява амортизация на земите и консервираните активи, а също така и на такива, които са закупени, но не са въведени в експлоатация.

Счетоводна политика на "Северноцентрално държавнопредприятие" ДП Габрово

Дружеството е определило стойностен праг от 700 /седемстотин/ лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването им.

Методи на амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на дълготрайните материални активи.

Прилаганите осреднени амортизационни норми по групи са както следва:

1. Сгради и съоръжения – 1.5% - 3.33 %
2. Машини и оборудване – 6.5 % - 20 %
3. Транспортни средства без автомобили – 8% - 10 %
4. Компютри, периферни устройства и софтуер – 50 %
5. Автомобили – 10% - 25 %
6. Стопански инвентар и други амортизируеми активи до – 15 %

Или срока на използване на дълготрайните активи е както следва:

1. Сгради и съоръжения – съгласно доклада на лицензиария оценител
2. Машини и оборудване – до 3 години и 4 месеца
3. Транспортни средства без автомобили – до 10 години
4. Компютри периферни устройства и софтуер – 2 години
5. Автомобили – до 4 години
6. Стопански инвентар и други амортизируеми активи – до 6 години и 7

месеца

Поддръжката и ремонта на дълготрайните материални активи се отчитат като текущи разходи в момента на тяхното осъществяване. Всички значими подобрения, реконструкции, модернизации, които са свързани с удължаване срока на годност на актива или увеличават неговият капацитети производителност увеличават стойността му.

Предприятието е съставило данъчен амортизационен план независим от наличието на счетоводен амортизационен план. Последният е съставен съобразно изискванията на Международните счетоводни стандарти, а данъчния амортизационен план е съставен въз основа на изискванията залегнали в ЗКПО.

Имотите, машините, съоръженията и оборудването са оценени по преоценена стойност или по цена на придобиване, включваща покупната стойност и допълнителните разходи, свързани с придобиването им, намалена с размера на начислената амортизация и евентуалната загуба от обезценка.

Активите без недвижимите имоти, са оценени по цена на придобиване.

Увеличенията в преносната стойност на недвижимите активи в резултат от преоценката им се отчитат директно в капитала като увеличение на преоценъчния резерв. Намаленията в преносната стойност на активите в резултат от преоценката им се признават за разходи. Намаленията от преоценка се отчитат директно в капитала за сметка на преоценъчния резерв дотолкова, доколкото намалението в следствие на преоценката не превишава размера на преоценъчния резерв за същите тези активи. Натрупаната амортизация на преоценените сгради към датата на преоценката е намалена или занулена, така че балансовата стойност след преоценката е равна на преоценената им стойност.

Земи и сгради, които се отдават под наем са представени като инвестиционни имоти.

Активите в процес на изграждане са оценени по цена на придобиване, намалена с размера на евентуалната загуба от обезценка. Амортизацията на тези активи, както и на другите имоти, машини, съоръжения и оборудване, започва да се начислява от момента, в който активите са готови за въвеждане в употреба.

При последващо изписване на преоценени активи, съответстващият им преоценъчен резерв се прехвърля директно към неразпределената печалба.

Резултатът, произтичащ от продажбата или изваждането на актива от употреба се определя като разлика между постъпленията от продажби и балансовата стойност на актива и се отразява в отчета за доходите.

6. Нематериални дълготрайни активи

Нематериалните дълготрайни активи са представени в счетоводния баланс по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация.

В предприятието се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните дълготрайни активи.

7. Финансови активи

Съучастията са нетъргуеми и се отчитат по цена на придобиване, намалена с евентуалната загуба от обезценка.

8. Материални запаси

Материалните запаси на Предприятието се състоят от закупени и предназначени за продажба стоки, готовият продукт произведен и предназначен за продажба, незавършеното производство, а така също материалите предназначени за производствения процес.

Материалните запаси са оценени по по-ниската от: цената на придобиване и нетната реализуема стойност. Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойност), както следва:

- *Суровини и материали в готов вид* – всички доставни разходи, които включват вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановими данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалите в готов за тяхното използване вид. При отписване на материалните запаси нужни за производствения процес се използва *метода на средно претеглена стойност* – препоръчителен подход по МСС 2. Периодът на установяване на тази стойност е всеки месец.

Закупените материали, резервни части, консумативи, които не се предават с складовете на предприятието за съхранение, и са употребени текущо при осъществяване на основната дейност се изписват като текущи разходи.

- *Стоки, придобити чрез покупка и предназначени за продажба* – заприхождават се при покупката по историческа цена – доставна стойност, включваща покупната цена, вносни мита, такси, невъзстановими данъци, разходите по доставката.

При отписването се използва *метода на средно претеглена стойност* по видове стоки.

- *Готова продукция и незавършено производство* – преките разходи на материали и труд, без административните разходи, курсовите разлики и разходите по привлечени финансови ресурси.

Преките разходи свързани с произведената продукция биват:

- Разходи за материали;

Счетоводна политика на "Северноцентрално държавнопредприятие" ДП Габрово

- Разходи за услуги;
- Разходи за труд;
- Разходи а осигуровки на заетия персонал в производството;
- Разходи за амортизация на производственото оборудване;
- Други разходи за производствената дейност;

В себестойността на продукцията не се включват административните разходи, социалните разходи както и разходите за продажба. Те се отчитат като текущи в момента на тяхното извършване.

Продадената продукция се отписва по средно претеглена стойност с честота на претегляне всеки месец.

Отчетения полуфабрикат представлява съвкупност от разходи, такъв от който се очаква да се произведе продукцията в един бъдещ момент от време.

9. Търговски и други вземания

Търговските вземания в лева се представят и отчитат по стойността на оригинално издадената фактура, намалена с размера на обезценката за несъбираеми суми, т.е краткосрочните вземания се оценяват в номинална стойност към момента на тяхното възникване. Вземанията в чуждестранна валута са оценени в лева по курса на Българска народна банка в деня на възникването им, като са преоценени по централния курс на БНБ към 31 декември на текущата година и намалени с размера на обезценката за несъбираеми вземания.

Получените разлики при оценката по заключителен курс към датата на финансовия отчет се отчитат като текущ финансов приход или текущ финансов разход.

Приблизителната оценка за съмнителни и несъбираеми вземания се прави, когато за събираемостта на цялата сума съществува висока несигурност. Несъбираемите вземания се обезценяват изцяло, когато това обстоятелство се установи и при изтичането на законоустановения давностен срок от 5 години, с което се признават за разход на фирмата.

10. Обезценка на активи

В края на годината предприятието извършва преглед на преносната стойност на нетекущите активи, за да се определи дали има индикации за обезценка. Ако съществуват такива индикации, се изчислява възстановимата стойност на актива, за да се определи размера на загубата от обезценка.

Ако така изчислената възстановима стойност на актива е по-ниска от преносната му стойност, последната се намалява до възстановимата стойност на актива. Загубата от обезценка, която превишава размера на преоценъчния резерв на съответния актив се признава за разход веднага.

Когато загубата от обезценка впоследствие се възстанови, преносната стойност на актива се увеличава до преизчислената възстановима стойност, така че увеличената преносна стойност да не надвишава стойността, която би била определена, ако не е била призната загуба от обезценка на актива в предходни години. Възстановяването на загуба от обезценка се признава като приход веднага, освен ако съответния актив е отчетен по преоценена стойност, в който случай загубата от обезценка се отнася като увеличение на преоценъчния резерв.

11. Финансови инструменти

Финансовите активи и финансовите задължения се признават в баланса на предприятието в случай, че то стане страна по договорните разпоредби на съответния инструмент.

Финансовите инструменти включват парични средства в брой и по банкови сметки, вземания, задължения и заеми.

Ръководството счита, че балансовата стойност на финансовите инструменти е близка до тяхната справедлива стойност. Под справедлива стойност се разбира сумата, за която един актив може да бъде разменен или един пасив – уреден, между информирани и желаещи страни в пряка сделка помежду им.

10. Парични средства

Паричните средства включват касовите наличности, наличности в банкови сметки и направените депозити в ролята им на блокирани парични средства.

Паричните средства в чуждестранна валута се отчитат по курс на придобиване. Намалението на паричните средства в чуждестранна валута се оценява по валутен курс на продажбата им. Разликите се представят като текущи финансови приходи или финансови разходи. Намалението поради разплащане на сделки с доставчици се извършва по централен курс на БНБ в деня на плащането.

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%)

11. Задължения към доставчици и други задължения

Задълженията към доставчици и другите текущи задължения в лева се отчитат по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги. Задълженията деноминирани в чуждестранна валута са оценени в лева по курса на Българска народна банка в деня на възникването им, като са преоценени по централния курс на БНБ към 31 декември на текущата година.

Задълженията към персонала включват:

- задълженията за заплата, неизплатени към края на отчетния период
- задължения за неизползвани към края на отчетния период платени годишни отпуски на персонала. Стойността на неизползваните платени годишни отпуски се признават като текущи разходи за отчетния период
- задължения на Предприятието към персонала във връзка с актюерски доклад и задължение за изплащане на обезщетения в момент на пенсиониране

Задълженията към осигурителни предприятия представляват неизплатените вноски за социално осигуряване, здравно осигуряване, осигуряване за безработица.

Данъчни задължения в края на отчетния период са не извършените плащания за данъци по силата на националното данъчно законодателство.

Те биват:

- задължения за данъци върху дохода на персонала

- задължения по начислени, но не изплатени алтернативни данъци съгласно ЗКПО

- данъчни временни разлики за данъци от печалбата, данъчно призната амортизация и актюерски доклад.

Съгласно изискванията на МСС 19 "Доходи на персонала" Дружеството признава задължения за обезщетения при пенсиониране, които се изчисляват от лицензиран актюер.

Когато разходите за минал трудов стаж са вече установени, те се признават незабавно.

Сумата, отчетена в баланса, представлява настоящата стойност на задълженията на Дружеството за обезщетения при пенсиониране.

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в СЦДП се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство както и на основа вътрешните правила за организация на ФРЗ.

Основно задължение на работодателя е да извършва задължително осигуряване на наетия персонал за пенсионното, здравно и срещу безработица осигуряване.

Размерите на осигурителните вноски се утвърждават конкретно със Закона за бюджета на ДОО за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съотношение, което се променя ежегодно и е определено с осигурителния кодекс.

Към предприятието няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Краткосрочните доходи за персонала (изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналят е положил труд за тях) се признават като разход в отчета за приходи и разходи в периода, в който е положен трудът за тях и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удържки). Към датата на годишния финансов отчет дружеството прави оценка на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползаното право на натрупан отпуск. В оценката се включват разходите за самите възнаграждения и разходите за задължителното обществено осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

12. Лихвоносни заеми и други привлечени финансови ресурси

Всички заеми и други привлечени финансови ресурси са представени по цена на придобиване (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на полученото по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и привлечени ресурси.

Лихвен риск

Лихвеният риск е рискът стойността на получените заеми от Дружеството да варира вследствие на промени в пазарните лихвени проценти. Предприятието до настоящия момент не е ползвало заеми.

Финансов риск

Финансовите активи, които потенциално излагат Дружеството на кредитен риск, са предимно вземания по продажби и авансовите плащания. Основно Дружеството е изложено на кредитен риск, в случай че клиентите не изпълнят

своите задължения. Политиката на Дружеството е насочена към осъществяването на продажби на клиенти с добра кредитна репутация.

Кредитен риск

Дружеството осъществява сделки в чуждестранна валута, свързани главно с доставките на материали и продажбите на готова продукция и услуги от ловната дейност.

13. Основен капитал и резерви

Основният капитал на Предприятието е капитал, който не изисква регистрация.

Другите резерви включват законови резерви, общи резерви, преоценки на нефинансови активи, резерв от преоценки по планове с дефинирани доходи и неразпределена печалба.

Непокритата загуба е формирана от териториалните поделения, преди датата на регистрация на Северноцентрално държавно предприятие ДП.

Задълженията за плащане на дивиденди на собственика се включват на ред „Задължения към свързани лица“ в отчета за финансовото състояние, когато дивидентите, когато са утвърдени с постановление на Министерския Съвет.

Всички трансакции със собствениците на Предприятието са представени отделно в отчета за промените в собствения капитал.

14. Финансов резултат

Представен е като :

- неразпределена печалба
- непокрита загуба
- балансова печалба или загуба от текущата година, която се представя след начисляване на разходите за дължими данъци

15. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане.

16. Отсрочени данъци върху печалбата

Отсрочените данъци се определят чрез прилагане на балансовия пасивен метод, за всички временни разлики към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики.

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби, до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспадат тези намаляеми разлики.

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглеждат на всяка дата на финансовия отчет и се редуцират до степента, до която е вероятно

те да се проявят обратно и ще се генерира достатъчно облагаема печалба, с които те да могат да бъдат приспаднати.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени директно в собствения капитал или друга балансова позиция, също се отчитат директно към съответния капиталов компонент или балансовата позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за периода, през който активите ще се реализират, а пасивите ще се уредят (погасят), на база данъчните закони които са в сила или в голяма степен на сигурност се очаква да са в сила.

Текущият разход за данък се определя на база на облагаемата печалба за годината. Тя се коригира с определени приходи и разходи, които за данъчни цели се признават в различни периоди, както и със суми, които не са облагаеми или не се признават за данъчни цели. Текущият разход за данък се определя на базата на данъчната ставка в сила към датата на баланса.

Отсрочените данъци се осчетоводяват за всички временни разлики между данъчната основа на активите и пасивите и тяхната преносна стойност към датата на финансовия отчет като се ползва балансовия метод на задълженията. Задълженията по отсрочени данъци се признават по отношение на всички облагаеми временни разлики, а активите по отсрочени данъци се признават до степента, до която е вероятно да има бъдеща облагаема печалба, срещу която да могат да се използват намаляемите временни разлики.

В края на всяка година се извършва преглед на преносната стойност на отсрочените данъчни активи и тя се намалява до степента, до която вече не е вероятно да се реализира достатъчно облагаема печалба, която да позволи целият или част от актива по отсрочен данък да бъде възстановен.

Отсрочените данъци се оценяват по данъчните ставки, които се очаква да бъдат в сила за периода, когато активът се реализира или пасивът се уреди. Отсрочените данъци се признават като приход или разход и се включват в нетната печалба или загуба за периода, освен в случаите, когато данъците произтичат от операции или събития, признати директно в капитала. В тези случаи отсрочените данъци също се дебитират или кредитират директно в капитала.

Активи и пасиви по отсрочени данъци се компенсират, когато се отнасят до данъци върху печалбата, дължими на едни и същи данъчни власти и Дружеството възнамерява да уреди текущите данъчни пасиви и активи в нетен размер.

17. Изготвяне на годишен финансов отчет

Годишния финансов отчет на СЦДП се съставя към 31.12. на календарната година. Същият се подписва от съставителя му и от ръководителя на предприятието и се подпечатва с печата на предприятието.

Годишния финансов отчет представя вярна и честно имущественото и финансово състояние на предприятието, отчетения финансов резултат, промените в паричните потоци и в собствения капитал.

Информацията, представена в годишния счетоводен отчет на предприятието е съобразена с регламентираните в Закона за счетоводството основни счетоводни принципи за действащо предприятие, които са:

Счетоводна политика на "Северноцентрално държавнопредприятие" ДП Габрово

А. Финансови признаци имащи съществено значение за характеризирането на предприятието като действащо са:

- ✓ наличие на краткосрочни и дългосрочни задължения с изтекъл и приближаващ падеж, без да съществува реална перспектива за погасяването или реструктурирането им;
- ✓ присъствие на редица отрицателни финансови показатели за капиталова адекватност, ликвидност, трудностбистраеми и несъбистраеми вземания;
- ✓ високи загуби от основните операции;
- ✓ неспособност за изплащане на задължения за дивиденди, които са текущи, просрочени или спрени за изплащане;
- ✓ невъзможност за финансиране на текущата дейност;
- ✓ наличие на голям брой разплащания в брой по търговските сделки;
- ✓ наличие на ограничен брой клиенти с добра платежоспособност и стабилна репутация.

Б. Оперативни признаци, касаещи оценката на предприятието от гледна точка на неговата състоятелност:

- ✓ загуба на основни клиенти;
- ✓ надмощие и стабилитет на пазара на други предприятия;
- ✓ зачестили състояния на неплатежоспособност, влошена ликвидност, капиталова адекватност и фалит на други предприятия;
- ✓ голям брой и висок стойностен обем на заведените срещу предприятието съдебни дела;
- ✓ промени в законодателствата и регионалната политика с неблагоприятни последици за предприятието;
- ✓ наличие на неблагоприятен микроклимат;
- ✓ загуба на висококвалифициран управленски и оперативен персонал.

За установяване на горепосочените признаци се осъществяват следните процедури:

- анализират се размера и падежа на всички вземания и задължения;
- изчисляват се и се анализират редица показатели: платежоспособност, ликвидност, капиталова адекватност, рентабилност и доходност;
- установяват се отношенията между наличните финансови активи и необходимостта от такива в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план;
- анализират се финансовите резултати, получени от основните и финансовите операции;
- обсъждат се изготвените финансови отчети, планове и прогнози;
- преглеждат се събитията, настъпили след датата на приключване на баланса, които могат да повлияят на възможността на предприятието да продължи да бъде действащо.

Текущо начисляване

При изготвяне на годишния финансов отчет (с изключение на отчета за паричния поток) на предприятието се съблюдава принципа на "текущо

Счетоводна политика на "Северноцентрално държавнопредприятие" ДП Габрово

начисляване", т.е. операциите и събитията, както и приходът от тях се отразяват в счетоводните регистри и се включват в годишния финансов отчет към момента на възникването им, а не при плащането на паричните средства или техни еквиваленти; разходите се признават в годишния финансов отчет на базата на връзката им с приходите.

Информацията, представена в годишния счетоводен отчет на предприятието е съобразена и с регламентираните в Закона за счетоводството изисквания:

- разбираемост, т.е. да е полезна за потребителите при вземане на решения;
- уместност, т.е. да дава възможност на потребителите да оценяват минали, настоящи или бъдещи събития и да потвърждават или коригират свои предишни оценки при вземане на икономически решения;
- надеждност, т.е. не съдържа съществени грешки или пристрастност;
- сравнимост, т.е. дава възможност за сравняване на информацията на предприятието от различни години, както и с информацията от други предприятия, за да се оценят ефективността, финансовото състояние и промените в него;
- независимост на отделните отчетни периоди и стойностна връзка между начален и краен баланс – всеки отчетен период е третиран сам за себе си, независимо от обективната връзка с предходния и със следващия отчетен период, като данните на годишния финансов отчет в началото на текущия отчетен период съвпадат с данните в края на предходния отчетен период.

Правила за изготвяне на годишния финансов отчет

При изготвяне на годишния финансов отчет се съблюдават и следните правила:

- Последователност на представянето:
  - представянето и класификацията на статиите в годишния финансов отчет се запазва непроменено за отделните отчетни периоди;
  - представянето и класификацията на статиите в годишния финансов отчет се променя през даден отчетен период поради: настъпила значителна промяна в дейността на предприятието; налице е необходимост от представяне по нов начин, ползата от което е явна; наложена е промяна с нормативен акт.
- Същественост: всяка съществена статия се представя отделно в годишния финансов отчет, а несъществените суми се укрупняват със сумите от подобен характер или функция. При съставяне на годишния финансов отчет на предприятието е прието, че информацията е съществена, ако нейното неоповестяване би оказало влияние при вземането на стопански решения от потребителите ѝ.
- Компенсиране:
  - активи и пасиви не се компенсират;
  - статиите за приходи и разходи не се компенсират.
- Сравнителна информация – в годишния финансов отчет на предприятието се посочва сравнителна информация по отношение на предходния отчетен период.

Счетоводна политика на "Северноцентрално държавно предприятие" ДП Габрово

- Технически изисквания – при изготвяне на годишния финансов отчет на предприятието се съблюдават следните технически изисквания:
- изготвя се в хиляди левове (х.лв.);
  - изготвя се за период от една календарна година;
  - в счетоводния баланс, отчета за приходите и разходите и отчета за паричните потоци се посочва информация и за предходния отчетен период при съобразяване с принципа за съпоставимост;
  - притежава реквизитите: наименование и правна форма на предприятието, седалище и адрес, период за който се отнася и дата на изготвяне;
  - поставяне в скоби на отрицателните величини на статиите от финансовия отчет.

Съдържание на годишния финансов отчет

Съставните части на годишния финансов отчет на предприятието са:

1. Счетоводен баланс;
2. Отчет за доходите;
3. Отчет за паричните потоци;
4. Отчет за собствения капитал;
5. Приложение.

14.01.2013 год.

Гл.счетоводител:

/Т.Тонев/

Директор:

/инж.Ив.Недков/

